

EMLÉKEZTETŐ
az ÉT Költségvetési Intézmények Érdekegyeztető Bizottsága kilencedik
üléséről
(1991. április 23.)

Az ülés elnöke: Vadász János, a munkavállalói tárgyalócsoport ügyvivője

A résztvevők listáját a melléklet tartalmazza.

Napirend:

Az 1991. évi költségvetési folyamatok alakulásáról szóló pénzügyminiszteri kormányelőterjesztés vitája, illetve KIÉB állásfoglalás kialakítása az érdekképviseleti szervek által bejelentett többlet támogatási igényekről. (Előadó: dr. Naszvadi György helyettes pénzügyi államtitkár .)

Az ülés elnöke kétlépcsős érdekegyeztetési tárgyalást javasolt, miszerint a kormányülés előtt a KIÉB, a parlamenti benyújtás előtt pedig az ÉT is tárgyalja meg az előterjesztést. Kifogásolta a rendkívül szűk tárgyalási határidőt, aminek következtében előzetes testületi vitákra nem volt mód.

A helyettes pénzügyi államtitkár bevezetőjében többek között a következőket hangsúlyozta: A határidők feszességének az az oka, hogy a kormánynak április 30-ig kell az országgyűlés elé terjeszteni az első negyedévi költségvetési folyamatokról szóló beszámolót. A szétosztott anyag az április 25-i kormányülésre készült, és már tartalmazza az előzetes szakértői egyeztetéseken elfogadott változtatásokat. Az előterjesztés nem a költségvetés felülvizsgálatát célozza, hanem a 7 md Ft-os költségvetési tartalékból 5 md Ft első félévi elosztására tesz javaslatot. Ebből az országgyűlés döntése, illetve kormányhatározatok alapján 3,5 md Ft sorsa gyakorlatilag determinált. Az elosztás szempontjából vitaalpnak így az a javaslat tekinthető, amelyet a pénzügyminiszter a fejezetek igénye alapján a további 1,5 md Ft felhasználására terjeszt elő. Tekintettel arra, hogy a 7 md Ft-os tartalék forrásfedezete is rendkívül bizonytalan, felelőtlenség lenne az első negyedév után 5 md Ft-nál nagyobb összeg felhasználásáról dönteni, illetve a korábbi időszak évközi költségvetés módosítási gyakorlatát folytatni. A költségvetési folyamatok alakulásától függően az év során további tartalék felhasználásra is nyílhat lehetőség.

A Pedagógus Szakszervezet képviselőjének kérdésére a helyettes államtitkár elmondta, hogy a költségvetési intézmények vonatkozásában a Szolidaritási Alaphoz történő 1,5 %-os munkáltatói hozzájárulást a költségvetés átvállalta és átutalta. Ígéretet tett arra, hogy ezt az intézmények körében jobban tudatosítani fogják.

Ugyancsak kérdésként merült fel az Agrárkutató Intézmények Országos Szövetsége képviselője részéről, hogy milyen különbség van egy parlamenti interpelláció elfogadása, illetve elutasítása között, ugyanis az agrárkutató intézetek tárgyában az országgyűlés által elfogadott interpellációs válasz nem került végrehajtásra a kormányzati szervek részéről. A Pénzügyminisztérium képviselője ígéretet tett, hogy utána néz az interpellációnak, illetve a válasznak.

A Kórházzövetség képviselője a védelem és egyéb fegyveres testületek egészségügyi szervezeteinél végrehajtott bérintézkedés finanszírozási forrásával kapcsolatban tett fel kérdést. A helyettes államtitkár elmondta, hogy a tavalyi bérintézkedés miatti szintrehozásról van szó, amely finanszírozását a TB Alap terhére látják csak megvalósíthatónak, és emiatt elvi vita van a PM és OTF között.

A szakszervezeti oldal ügyvivője azt kifogásolta, hogy a PM a benyújtott igények közüli választásnál nem egyeztetett az érdekképviseletekkel. Felvetésére azt a választ kapta, hogy az egyeztetés ágazati szinten megtörtént, a PM pedig csak javaslatot tesz a kormány számára,

ahol az ágazati tárcák egyenrangú résztvevőként jelen vannak. Ezen túlmenően a KIÉB éppen az ágazat- és szakmaközi, felsőszintű érdekegyeztetés szerve.

A fővárosi önkormányzat képviselője többek között az egészségügyet megillető pénz leosztását sürgette. A válasz szerint ezen még a Népjóléti Minisztérium dolgozik.

Az általános, illetve részletes vitából a következők emelhetők ki:

A Közzszolgálati Szakszervezetek Szövetségének képviselője kevesellte az 1,5 md Ft-os tárgyalási mozgásteret, és kiemelte, hogy információ hiányában nincs lehetőségük felülbírálni a szelektációt. A jövőre nézve azonban rendkívül fontos az információs esélyegyenlőség biztosítása. Jelezte, hogy sokkal szélesebb körben jelentkezik az ellehetetlenülés, mint azt az előterjesztett anyag érzékelteti. A Pedagógus Szakszervezet képviselője a közoktatási intézmények működésképtelenségét vetítette előre, illetve kérte a pedagógusok intenzív továbbképzéséhez szükséges 34 millió Ft megadását. A művészeti szakszervezetek képviselője sajnálkozását fejezte ki, hogy a kormány deklarációi ellenére a javaslat a benyújtott ágazati igényeknek csak 6 %-át tartalmazza. Továbbra is támogatják azon követelést, hogy a parlament döntésére tekintettel a közgyűjteményi területek kapják meg a 10 % bérlpolitikai intézkedés végrehajtásához hiányzó összeget.

Az ÉSZT képviselői jelezték, hogy az FM keretében létrejött az ágazati érdekegyeztető fórum. A kialakult közös álláspont alapján (amelyet írásban kiosztottak) az agrárkutató intézetek működési feltételeire 250 millió Ft, az erdőfelügyeletre, illetve erdőfenntartásra 200 millió Ft, az agrárfelsőoktatás alapítványi finanszírozású feladataira 100 millió Ft pótelőirányzatot kérnek. A Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezete részéről elsősorban a felsőoktatási intézmények dologi előirányzatának a felülvizsgálatát kérték. A bölcsődéi dolgozók képviselője arra hívta fel a figyelmet, hogy a bölcsődék nem kaptak normatív támogatást, nincs számukra biztosítva a 20 % bér, illetve 10 % dologi automatizmus, ezért sorra zárják be őket. Normatív támogatást, illetve a fogyatékos gyermekeket gondozó intézmények számára 50 millió Ft-ot kértek.

A Közgyűjteményi és Közművelődési Dolgozók Szakszervezete részéről elsősorban a 10%-os bérlpolitikai intézkedés teljes összegének biztosítását igényelték. Emellett kérték a szakszervezeti fenntartású művelődési intézmények támogatásának kiegészítését. Kifogásolták az intézmények havi finanszírozását és ehelyett legalább negyedéves ütemezést javasoltak. Felvetették továbbá a dolcsi

költségből bérköltségbe való átcsoportosítás lehetőségének újbóli biztosítását.

Az Agrárkutató Intézmények Országos Szövetsége részéről felhívták a figyelmet arra, hogy az agrárkutató intézetek támogatását abszolút értelemben is csökkentette a költségvetés, fennmaradásukhoz legkevesebb 250 millió Ft szükséges. A Kulturális Kamara képviselője azt hangsúlyozta, hogy ha az ország nem tud eltartani ennyi költségvetési intézményt, akkor ezt a kormány nyíltan vállalja fel és ne az intézményi vezetőkre hárítsa a nehézségek megoldását.

A települési önkormányzatok képviselője többek között kifejtette, hogy a települések számára a jelenlegi pénzügypolitika elfogadhatatlan. A Pénzügyminisztérium válsághelyzetben a könnyebb ellenállás irányába mozdul, az infrastruktúrától von el tőkét, amennyiben nincs biztosítva az állóeszközök karbantartása, pótlása sem. A PM a törvényeket sajátosan és nem egyenlő súllyal kezeli, így például elfogadhatatlan és az önkormányzatok jóváhagyott költségvetésére nézve visszamenőleges hatályú lenne, ha a határozati javaslatban szereplő módon a céltámogatások elosztásánál - az előirányzott keretösszeg tartása érdekében - az odaítélés feltételrendszerét utólag módosítanák. Ezért az önkormányzatok csak előterjesztés 23. oldalán található 3. változattal értenek egyet. Sürgetik továbbá az önkormányzatokat megillető valamennyi pénz leosztását, elsősorban a hátrányos helyzetben lévő önkormányzatok működőképességének megőrzésére előirányzott keret elosztásáról való döntést.

A helyettes pénzügyi államtitkár válaszában hangsúlyozta, hogy az országnak van elfogadott költségvetése, azt nem szabad újraírni. A tartalékból csak a legégetőbb feszültségeken lehet enyhíteni. A finanszírozás azért történik havonta, mivel az adóbevételekhez is így jut a költségvetés, de indokolt esetben a PM ettől engedélyezhet eltérést. Az önkormányzatok ellehetetlenülése kérdésében megjegyezte, hogy március végén az önkormányzatok mintegy 10 md Ft-os tartós betéttel rendelkeztek, az pedig nem a PM hibája, ha ellentmondásos törvények születnek, és szükségessé válik az utólagos kiigazítás. A bér és dologi költségátcsoportosítás kapcsán az a vélemény alakult ki, hogy a jelenlegi megoldás sem szerencsés, jobb a kötött gazdálkodás.

A válaszadás után kisebb ügyrendi vita kerekedett a munkavállalói oldal ügyvivőjének konkrét költségvetési forrásbővítési javaslatairól. A Liga képviselője, illetve a másik két érdekképviselői tárgyalócsoport szóvivője a kellő informáltság hiányában ellenezte a bevételekről való tárgyalást, viszont kompromisszumként kérte a PM képviselőjét a válaszadásra. A válasz úgy foglalható össze, hogy szakszerűtlen és félrevezető egy-egy tétel kiragadása, a 7 milliárd Ft-os tartalék fedezete is csak optimális esetben lesz meg, többletbevételre nem lehet számítani. Mivel a féléves folyamatok alapján újra lesz költségvetési beszámoló, most a reálisan elosztható 1,5 md Ft-ról lenne célszerű tárgyalni.

A kormányelőterjesztés határozati javaslatának részletes vitája során a résztvevők lényegében a már korábban elmondottakat konkretizálták.

A továbbiakban a vita arról folyt, hogy a KIÉB valamennyi elhangzott igényt támogassa, vagy csak néhányat, illetve, hogy ezeket az 1,5 milliárd Ft-on belül vagy azon felül javasolja figyelembe venni. A Pénzügyminisztérium képviselője hangsúlyozta, hogy csak olyan javaslatot lát elfogadhatónak, amely megjelöli, hogy a határozati javaslatban szereplő tételekhez képest milyen változtatást tartanak az érdekképviselők indokoltnak az 1,5 milliárd forintos kereten belül. Mivel az érdekképviselők az 1,5 milliárd forintos mozgásteret eleve szűknek ítélték, illetve hangsúlyozták, hogy az azon belül megfogalmazott támogatási célokkal vitatkozni nem tudnak és nem akarnak, a bizottságban konszenzus nem alakult ki. Az érdekképviselők javasolták, hogy a Pénzügyminisztérium valamennyi elhangzott javaslatról tájékoztassa a kormányt, a kormány pedig valamennyi javaslat figyelembevételével értékelje át az előterjesztést és ne tekintse merev korlátnak a tartalék-felhasználás javasolt, 1,5 milliárd Ft-os összegét. Az érdekképviselők ezen túlmenően felhívták a figyelmet arra, hogy a várható kormánydöntés nem oldja meg az intézmények működőképességének biztosítását és ezért fel kell készülni az újabb egyeztetésre és a költségvetés módosítására.

A bizottság a napirendi pont lezárásaként abban állapodott meg, hogy a kormány részére - az előterjesztés függelékeként - rövid tájékoztató készül a KIÉB-ben lezajlott vitáról, az álláspontokról és tételesen bemutatásra kerül valamennyi elhangzott pótigény. (A kormányhoz benyújtott tájékoztató szövegét, amely a tárgyalócsoportok képviselőivel egyeztetésre került, az emlékeztető melléklete tartalmazza.)

A KIÉB I. féléves munkatervének megfelelően az ülésen szétosztásra került a Népjóléti Minisztérium, valamint a Művelődési és Köznevelési Minisztérium tájékoztató anyaga az 1991. évi bérpolitikai intézkedések ágazati végrehajtásáról.

Budapest, 1991. május 6.

Készítette: Horváthné Batár Emese

Függelék

az 1991. évi költségvetési folyamatok alakulásáról szóló kormány-előterjesztéshez
az Érdekegyeztető Tanács Költségvetési Intézmények Érdekegyeztető Bizottságának április 23-i üléséről

Az ÉT Költségvetési Intézmények Érdekegyeztető Bizottsága április 23-án megtárgyalta az 1991. évi költségvetési folyamatok alakulásáról szóló országgyűlési jelentés tervezetét .

A kormány képviselői tájékoztatták a Bizottság többi résztvevőjét, hogy a 7 milliárd forint általános tartalék összegből jelenleg 5 milliárdot tekintenek feloszthatónak, de ebből is 3,5 milliárd az Országgyűlés döntései miatt determinált. Ezután a bizottsági vita alapvetően az 1,5 milliárd forint összegű költségvetési tartalékból történő felhasználásról folyt.

Az érdekképviselői szervezetek kifejtették, hogy az 1,5 milliárd forintnyi tartalék-felhasználásra tett pénzügyminisztériumi javaslatokat az előterjesztés tanulmányozására rendelkezésre állt rendkívül kevés idő, és részletes szakmai információk hiányában érdemben megítélni nem tudják, ezért vitatni nem kívánják. Ugyanakkor az egyes költségvetési ágazatokban tapasztalható feszültségek, és számos területen a működésképtelenség reális veszélye miatt a kormányzati javaslatban szereplőnél nagyobb mértékű első félévi tartalék-felhasználást tartanak szükségesnek .

Az önkormányzati oldal a kormány figyelmébe ajánlotta, hogy az önkormányzati céltámogatások határozati javaslat szerinti kezelése visszamenőleges hatású az önkormányzatok jóváhagyott költségvetéseire, ezért az előterjesztés 23. oldalán található 3. változatot tekinti elfogadhatónak. Kifejtette továbbá, hogy az információk hiányán túlmenően azért sem tud véleményt nyilvánítani az 1,5 milliárd forint felosztásáról, mivel nem ismeretes az önhibájukon kívül hátrányos helyzetben lévő önkormányzatok működőképességének megőrzésére felhasználandó - javaslat szerinti - 2,6 milliárd felosztása.

A kormányzati tárgyalócsoport részletesen megindokolta, hogy a pénzügyminisztériumi javaslatban szereplő összegnél nagyobb tartalék felhasználására - a költségvetés végrehajtásában rejlő nagyfokú bizonytalanságok miatt -lehetőséget nem lát. Rendkívül veszélyesnek tartaná az 1991. évi költségvetés módosítását. Amennyiben az érdekképviselőtek megjelölnék, hogy a kormányzati javaslatokhoz képest milyen változtatást tartanak indokoltnak az 1,5 milliárd forintos kereten belül, akkor erről meg lehetne állapodni. Az érdekképviselőtek ilyen megállapodásra - elvi és gyakorlati okokból - vállalkozni nem tudtak. Ugyanakkor javasolták, hogy a kormány a csatolt melléklet szerinti igényeket is figyelembe véve értékelje át a Pénzügyminisztérium javaslatait, és ne tekintse merev korlátnak a tartalék-felhasználás javasolt összegét.

Az érdekegyeztető tárgyaláson megállapodás nem született. A Pénzügyminisztérium képviselője vállalta, hogy az érdekképviselői tárgyalócsoportok álláspontjáról - a jelen áttekintés alapján - tájékoztatja a kormányt.

Az érdekképviselőtek szükségesnek tartják azt is, hogy a kormány az érdekegyeztető tárgyalás során felmerült javaslatokról, észrevételekről és többletigényekről indoklással ellátott írásos előterjesztésben tájékoztassa az Országgyűlést.

Budapest, 1991. április 24.

Melléklet

Az érdekképviselői szervek által bejelentett
többlet igények

I. Számszerűsített igények Fejezet Millió Ft

Agrárkutató intézetek működési	FM	250
--------------------------------	----	-----

feltételeirex/

Pedagógusok intenzív továbbképzése	MKM	34
------------------------------------	-----	----

Közgyűjteményi, közművelődési és művészeti dolgozók bérfejlesztésének kiegészítése 10 %-ra	MKM	300
--	-----	-----

A felsőoktatási intézmények működési költségeire	MKM	1100
Megyei módszertani bölcsődék támogatása /fogyatékos NM gyermek gondozása/		50
A szakszervezeti támogatású művelődési intézmények II.6/2 cím támogatásának kiegészítése		100
Földművelésügyi szakigazgatási szolgálatra, tekintettel az erdőfelügyeletre és erdőfenntartásra	különös FM	150
Országos Meteorológiai Szolgálat		30
Volt tanácsi alkalmazottak felmondási j árandósága	BM	200
Körjegyzők bére	BM	180
Köztársasági hivatalok	BM	100
Büntetésvégrehajtás létszám és dologi igénye	IM	150
KSH működési költségei	VII	20
Összesen		2664

II. Egyéb javaslatok Megjegyzés

1. A védelem és egyéb fegyveres testű- Költségvetés terhére lettek egészségügyi szervezeteinél javasolják finanszírozása végrehajtott bérintézkedés finanszírozni.
2. A havi finanszírozási rend helyett negyedéves ütemezés.
3. Az önkormányzatokat megillető központosított előirányzatok mielőbbi felosztása.
4. Általános volt a vélemény, hogy az agrárkutató intézetek működési feltételeit soron kívül javítani kell. A többi igény felsorolása nem jelent fontossági sorrendet.